



STANOVENÍ EKOLOGICKÝCH STANDARDŮ

Zpracoval: Doc. Petr Andl | CSc. (Evernia, s.r.o.)

Souhrn

Práce realizované na této aktivitě byly zaměřeny v souladu s projektem prací na analýzy krajiny a analýzy pozemních komunikací. Vyhodnoceno bylo celkem 35 dokumentací EIA pro pozemní komunikace a sledovány byly jak technické ukazatele (délka, počet MÚK, mosty, protihlukové stěny aj.), tak parametry zásahu do přírodního prostředí, vodních zdrojů, horninového prostředí, objektů ochrany přírody, kulturních památek a archeologických lokalit. Zjištěné kontakty pozemních komunikací byly standardizovány podle úsekových délek 10 km. Získané výsledky představují první základní soubor pro hodnocení, a proto je třeba je považovat za orientační. Přesto ukazují na velkou hustotu různých prvků životního prostředí v krajině, kterým se nelze při výstavbě pozemních komunikací vyhnout a které představují zvýšené ekologické i ekonomické nároky. Práce v dalším období budou zaměřeny na rozšíření souboru posuzovaných komunikací o analýzu nejen dokumentací EIA, ale i dokumentací pro územní rozhodnutí a dále o analýzy navazující i modelové krajiny.

Oblast použití

Ekologické standardy tak budou použitelné při projektování a investicích při přípravě všech nových komunikací i při jejich rekonstrukcích. Nastavené hraniční hodnoty zároveň přispívají k objektivizaci tohoto hodnocení.

Metodika a postup řešení

Průběh prací je rozdělen do 5 etap:

- Systémová analýza krajinných složek ve vztahu k pozemním komunikacím.
- Analýza krajiny.
- Analýza pozemních komunikací.
- Syntéza vztahu mezi složkami krajiny a pozemními komunikacemi.
- Stanovení ekologických standardů a způsob jejich aplikace.

Práce v roce 2017 navázaly na výsledky etapy A, řešené v předchozím roce, a zaměřily se na etapy B a C. Cílem této etapy je získat základní prvotní informace, které budou následně podkladem dalšího hodnocení.

V rámci etapy B bylo analyzováno 12 modelových území rozmístěných vždy podle typů v oblastech nížin, pahorkatin a vrchovin. V rámci každé topografické kategorie byla volena území s různým stupněm urbanizace od vysoce přírodních oblastí až po oblasti intenzivně urbanizované. Po etapech modelových území bude v roce 2018 rozšířeno o dalších 12 oblastí. Dále budou provedeny analýzy území v bezprostředním okolí hodnocených komunikací.



Obr.1 Dokumentace stavby dopravní a zelené infrastruktury

V roce 2017 leželo též základy prací v etapě C. Analyzováno bylo celkem 35 dokumentací EIA (8 dálnic a dalších typů proudících komunikací, 23 modernizovaných silnic I. třídy a 4 modernizované silnice II. třídy). Hodnoceny byly dvě skupiny ukazatelů:

- technické parametry úzce související s opatřeními na ochranu životního prostředí (MÚK, mosty, ekodukty, tunely, protihlukové stěny, zelené pásy, oplocení);
- kontakty se složkami životního prostředí (půda, voda, horninové prostředí, ochrana přírody, krajina, hmotný majetek a kulturní památky). Kontakty byly podle svého charakteru

hodnoceny bu po tem, nebo délkou pr chodu i zábořem.

Výsledky

Protože datové soubory nejsou zdaleka kompletní, je třeba dosavadní výsledky považovat pouze na orienta ní a diskutovat p edevším jejich trendy, nikoliv konkrétní hodnoty. Je možné si všimnout dvou hlavních oblastí: (a) navrhovaných ochranných opat ení, (b) kontakt s prvky životního prost edí. Uvád né íselné hodnoty zna í vždy aritmetické prům ry pro dálnice a ty pruhové komunikace/modernizované silnice I. třídy, vztažené na 10 km úseku komunikace.

- a) Navrhovaná ochranná opat ení. Již z bžný pohled na výsledky ukazuje, že jejich rozsah je zna ný. Pr m rná délka protihlukových st n je 1,13/0,93 km, což znamená, že cca 10 % délky silnic je navrhováno s protihlukovou ochranou, p í emž dálnice a silnice I. třídy se od sebe p íliš neliší. Zna ný je i rozsah navrhovaných zelených pás 2,30/0,58 km, kde u dálnic odpovídá skoro tvrtin trasy. Návrhy oplocení jsou zna n variabilní od úplného oplocení komunikace až po komunikace zcela bez plot (pr m r je 4,71/4,16 km).
- b) Kontakty s prvky životního prost edí. Každá prvky v krajin p ožívá legislativní ochrany ve smyslu r zných zákon , p í emž jejich hustota, rozmíst ní nebo sí ový charakter neumož ují pozemním komunikacím se jim vyhnout. P íkladem m že být územní systém ekologické stability (ÚSES), kde biokoridory tvo í v krajin uzav enou sí . Pr m rný počet kontakt s nadregionálními koridory je 0,47/0,74, s regionálními koridory 0,87/0,48 a s lokálními koridory 3,63/3,62. Celkem to znamená, že prvky ÚSES jsou k íženy cca každé 2 km. Velmi ásté je také k ížení vodních tok , které jsou významným krajinným prvkem (VKP) podle zákona . 114/1992 Sb. Pr m rný počet k ížení na 10 km trasy je 3,75/3,54. Je třeba si uv domit, že k ížení trasy jak s prvky ÚSES, tak VKP vždy vyžadují žádat o povolení k zásahu p íslušné orgány ochrany p írody a rovn ž p íjímat ochranná technická opat ení.

Záv r

Práce v roce 2017 prob hly podle schváleného projektu prací. Pro sjednocení výsledk byly všechny ukazatele p epo ítány vždy na 10 km délky úseku. I p edb žné orienta ní výsledky ukazují, že plánované výstupy aktivity budou velmi užite né v rámci projektové a investí ní p ípravy pozemních komunikací. V roce 2018 budou práce zam eny na dokon ení datových soubor etap B a C a na zahájení syntézy výsledk v rámci etapy D. V roce 2018 bude soubor dat rozší en cca dvojnásobn a krom dokumentací EIA budou analyzovány také dokumentace pro územní povolení.

Literatura

- [1] Zákon . 100/2001 Sb. o posuzování vliv na životní prost edí, v platném zn ní.
- [2] Zákon . 114/1992 Sb. o ochran p írody a krajiny, v platném zn ní.